

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Inlichtingen

@minfin.nl
www.minfin.nl

Datum

14 april 2021

Notitienummer

Auteur

Van

Cd Uitvoerings- en
Handhavingsbeleid

Kopie aan

notitie

Conceptbrief TK brief voortgang HVB

Aanleiding

Op 13 oktober 2020 is het plan van aanpak 'Herstellen, Verbeteren en Borgen' (HVB) aan de TK toegezonden. Op 27 januari jl. is de TK geïnformeerd over de voortgang van HVB waarna in het notaoverleg van 1 februari hier met de TK over is gesproken. Naar aanleiding van dit notaoverleg is de TK een schriftelijk overleg (SO) gestart. Met deze notitie wordt een nieuwe concept voortgangsrapportage over de uitvoering van HVB en de beantwoording van het SO voorgelegd. Tevens wordt u met deze notitie nader geïnformeerd over de een aantal onderwerpen die ook in de brief aan de orde komen.

Beslispunten

- Hierbij sturen we u het eerste concept van:
 - de voortgangsrapportage HVB;
 - de aanbiedingsbrief aan de TK;
 - de beantwoording van het SO naar aanleiding van het notaoverleg van 1 februari.

Graag bespreken wij uw opmerkingen en suggesties bij deze stukken.

- In deze notitie wordt u nader geïnformeerd over een aantal onderwerpen:
 - AVG;
 - Motie Snels (FSV: Onderzoek/Compensatie /herstel);
 - CAF;
 - Veegacties en stopzetten INL;
 - Voortgang onderzoek Belastingdienst naar afwijzingen MSNP.

Bent u akkoord met de daarin opgenomen lijn voor in de brief?

Toelichting

AVG

In de voortgangsrapportage is een tekst opgenomen over het voldoen aan de AVG door de Belastingdienst en de complexe operatie die dit is. Hierin wordt aangegeven wat de Belastingdienst doet om AVG conform te gaan werken en hoe de Kamer hierover op de hoogte gehouden zal worden. Aan deze tekst zal nog een passage worden toegevoegd over de versnelling van de acties van de Belastingdienst. De Belastingdienst beziet nog hoe hier uitvoering aan gegeven kan worden. In het volgende concept van de voortgangsrapportage zal deze passage worden toegevoegd.

Motie Snels (Onderzoek/Compensatie FSV)/herstelorganisatie;

De motie Snels verzoekt de regering in kaart te brengen hoeveel mensen door een vermelding in FSV ten onrechte geschaad zijn, welke schade deze mensen ondervonden hebben, en op basis hiervan een mogelijke compensatieregeling uit

te werken voor onterecht geraakte slachtoffers. In de voortgangsrapportage wordt aangegeven dat de eerste stap het bepalen is van eventueel onrechtmatig handelen. Hiervoor lopen verschillende onderzoeken. Zoals aangegeven in de brief van 25 maart jl is de Belastingdienst daarnaast bezig met de vormgeving van een tijdelijk organisatieonderdeel om onder andere (voor zover mogelijk) op individueel niveau in kaart te brengen of de registratie in FSV onterechte gevolgen heeft gehad en burgers hierover te informeren. Als uit de onderzoeken blijkt dat er aanleiding is voor herstel, zal dit organisatieonderdeel de uitvoering daarvan ook oppakken. Daarom wordt er, vooruitlopend op eventuele conclusies uit de onderzoeken, ook al nagedacht over de kaders en het beleid voor het eventuele herstel.

Het werk van het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF)

Het onderhanden werk van het CAF-team en het hieraan gerelateerde werk bij MKB en Particulieren is in beeld gebracht en beoordeeld. De conclusie van de analyse is dat het onderhanden werk verder kan worden uitgevoerd. In de kamerbrief van 27 januari staat dat definitief wordt gestopt met het CAF-team. In deze brief wordt tevens aangegeven dat 'lopende CAF-zaken' pas behandeld kunnen worden zodra voldaan kan worden aan het nieuwe fraudebeleid, dat er een analyse zal worden gemaakt van de behandeling van de lopende zaken en dat deze analyse met de Kamer wordt gedeeld. In het notaoverleg van 2 februari 2021 heeft u, de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst, de volgende toezegging gedaan: *"Ook voor de zaken die er nog liggen, hebben we besloten dat we daar niets meer mee gaan doen. Dat is klaar. Daar doen we niks meer mee."*

Met deze uitspraak in het notaoverleg is het politieke besluit genomen om te stoppen met zowel het onderhanden werk bij het CAF-team als met de onderhanden werkzaamheden bij de directies Particulieren en MKB die hieruit zijn voortgevloeid. De directies Particulieren en MKB geven hier uitvoering aan. De in de analyse opgenomen zaken zijn, in tegenstelling tot de conclusie uit de analyse dat het werk verder kan worden uitgevoerd, gestopt en zullen niet verder worden opgepakt.

Aan de Kamer is toegezegd de analyse te delen. Er zal eerst nog aan een externe partij gevraagd worden de analyse te beoordelen. In de voortgangsrapportage is daarom aangegeven dat het werk is gestopt en dat de analyse van de Belastingdienst extern wordt getoetst waarna de Kamer hierover zal worden geïnformeerd.

Veegacties

Er lopen twee veegacties:

- Er is een analyse gedaan naar het gebruik van het gegeven nationaliteit en medische en strafrechtelijke gegevens in bedrijfsapplicaties van de Belastingdienst ('veegactie 1A' in de voortgangsrapportage HVB die u wekelijks ontvangt). Er zijn 893 applicaties geïdentificeerd. Daarvan blijken er 507 persoonsgegevens te bevatten. Bij 73 van de 507 applicaties worden het persoonsgegeven nationaliteit, of medische- en strafrechtelijke gegevens gebruikt. Hiervan is vervolgens gekeken wat de grondslagen zijn voor gebruik van deze gegevens, gezien de rol van de applicatie in de specifieke bedrijfsprocessen:
 - Het bedrijfsproces behorende bij 1 applicatie berust niet op een grondslag. Hier zijn direct maatregelen genomen (INL, zie hieronder).
 - De bedrijfsprocessen behorende bij 8 applicaties berusten op grondslagen, maar doordat de applicaties gebruikt worden voor meerdere bedrijfsprocessen is onduidelijk of alle gebruikers ook over de gegevens mogen beschikken. Dit wordt nader geanalyseerd.

- De bedrijfsprocessen behorende bij de 64 andere applicaties berusten op een verwerkingsgrondslag.
- Daarnaast is er de veegactie binnen de Belastingdienst naar lijsten bij individuele medewerkers met risicosignalen over burgers en bedrijven ('veegactie 1B' in de voortgangsrapportage HVB die u wekelijks ontvangt). 222 van de 251 aangedragen lijsten bevatten i) risicosignalen, ii) fraudesignalen en/of iii) het persoonsgegeven nationaliteit. Op basis van deze uitkomsten wordt (voor zover mogelijk) gekeken naar de mogelijk onterechte nadelige gevolgen van deze lijsten voor burgers en eventuele maatregelen

In de concept Kamerbrief zal worden ingegaan op de hierboven genoemde eerste uitkomsten van de analyses. Daarnaast wordt ingegaan op de hierboven genoemde vervolg analyses. In de volgende voortgangsbrief HVB zal de TK worden geïnformeerd over de uitkomsten van deze nadere analyses en over welke maatregelen genomen zijn.

INL

Ten aanzien van 1 applicatie die uit veegactie 1A naar voren is gekomen, de applicatie Invordering lokaal (INL), zijn direct maatregelen genomen. Uit veegactie 1A blijkt onder andere dat in INL de vrije tekstvelden binnen, teksten zijn opgenomen op het gebied van nationaliteit, medisch en/of strafrechtelijk waarvoor niet in alle gevallen een wettelijke grondslag bestaat.

Genomen beheersmaatregelen

1. Vanaf 31 maart jl. zijn alle tekstvelden voor alle gebruikers van INL tijdelijk niet meer raadpleegbaar.
2. Op 6 april is een kopie van INL is veiliggesteld in een datakluis.
3. In kaart is gebracht wat medewerkers nodig hebben in INL voor de uitvoering van invorderingswerkzaamheden zoals verrekeningen en zekerheden verlenen;
Daarvoor zijn 2 autorisatiesgroepen ingericht:
 - Raadplegen;
 - Opvoeren en muteren.
4. Om de veiligheid en kritische klant- en herstelprocessen (waaronder processen ten behoeve van Toeslagen Herstel) te kunnen borgen, kunnen de relevante teamleiders vanaf 15 april 2021 autorisaties verlenen om INL te raadplegen.
5. Hierdoor zorgen de teamleiders ervoor dat alleen de medewerkers die het voor hun werkzaamheden nodig hebben toegang krijgen tot de vrije tekstvelden. Daarnaast worden de tekstvelden getoetst op ongeoorloofde teksten om vervolgens geschoond te worden, zodat daarna spoedig als mogelijk de collega's voor hun werkzaamheden weer regulier inzage in de vrije tekstvelden in INL.
6. Voor medewerker wordt een werkinstructie opgesteld waarin uitleg te vinden is over het correct gebruik van vrije tekstvelden.

Zorgen bij de medewerkers

- Medewerkers van de Belastingdienst zijn op woensdag 31 maart en op donder 1 april jl. via een zogenaamd ICT-bericht, geïnformeerd over het niet toegankelijk maken van vrije tekstvelden in de INL.
- Dit bericht heeft voor onrust gezorgd omdat zij de applicatie onder meer gebruiken om te controleren of een handmatige uitbetaling kan worden verricht. Maar ook om na te gaan of mogelijk risico's zijn van agressief gedrag bij een belastingschuldige.
- Via de ondernemingsraden zijn er zorgen geuit over de veiligheid van de medewerkers.
- Donderdag 1 april zijn de medewerkers via hun teamleiders beter per e-mail geïnformeerd waarom de vrije tekstvelden in INL tijdelijk niet

- raadpleegbaar zijn en wanneer zij weer toegang hebben tot de vrije tekstvelden INL, mocht dit nodig zijn voor hun werk.
- Op vrijdag 2 april zijn gesprekken gevoerd met het management en de medewerkers.

Gevolgen voor de uitvoering

Het niet inzichtelijk hebben van de vrije tekstvelden heeft ook impact op de analyse van de Belastingdienst naar MNSP en op een aantal dienstverleningsprocessen zoals aan insolventie gerelateerde vragen bij KI&S en de klachtbehandeling en verzoeken bij de stella-teams.

Voortgang onderzoek Belastingdienst naar Minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (MNSP) en ADR onderzoek.

De Kamer zal in de brief worden geïnformeerd over de voortgang van het in de brief van 27 januari jl. aangekondigde onderzoek door de Belastingdienst naar afwijzingen van verzoeken tot minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (MNSP). Hiervoor worden ruim 400.000 brieven onderzocht.

Passage MNSP onderzoek in de voortgangsbrief

- Eind januari is de Belastingdienst begonnen het aantal burgers in kaart te brengen aan wie geen deelname aan minnelijke schuldsanering is verleend op basis van de werkinstructie MNSP in de periode 2012 tot en met maart 2020. In de werkinstructie stond dat bij schulden boven de € 10.000,- een verzoek tot minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (MNSP) altijd werd afgewezen indien in FSV de registratie "melding fraudepost" stond.
- Hiernaast doet de ADR onderzoek naar de gevolgde werkwijzen bij de beoordeling van een O/GS kwalificatie voor de terugvordering van toeslagen over de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2019 onderzoeken. Daarbij wordt ook gekeken naar MNSP. In dit onderzoek wordt naast toeslagschulden ook gekeken naar de samenloop met belastingschulden.
- Begin maart heeft de ADR conceptbevindingen gedeeld met de Belastingdienst en Toeslagen over de werkwijze waarop verzoeken tot deelname minnelijke schuldsanering zijn beoordeeld. Dit zijn nog conceptbevindingen van de ADR. Het onderzoek is nog niet gereed en daarmee is nog onzeker of en zo ja in welke formulering deze bevindingen in de definitieve rapportage worden opgenomen.
- In de voortgangsrapportage wordt ingegaan op de voortgang van het onderzoek van de Belastingdienst. Daarbij wordt tevens aangegeven dat, zoals aangegeven in reactie op de motie Omtzigt (Kamerbrief van 12 maart 2021) over het niet naleven van wetten, alle afwijzende beschikkingen MNSP momenteel handmatig worden gecontroleerd. Tevens is besloten om zekerheidshalve de onderzoeksperiode van het onderzoek door de Belastingdienst met 1 jaar te verlengen; van einddatum 1 maart 2020 naar 9 maart 2021 (tot het moment de beheersmaatregel van handmatige controle). Tevens wordt aangegeven dat het ADR onderzoek nog loopt.

Voortgang onderzoek

- Van de 400.000 insolventiebrieven die reeds in beeld zijn voor het onderzoek naar onterechte afwijzingen minnelijke schuldsanering in beeld zijn, moet eerst worden bepaald of sprake was van een afwijzing MNSP. Hiervoor worden digitale of papieren archieven geraadpleegd.
- Omdat deze brieven in het digitale archief niet gerubriceerd zijn als afwijzingsbrief voor deelname aan minnelijke schuldsanering, dienen alle insolventiebrieven uit de onderzoeksperiode te worden nagaan. Hiervoor controleert de Belastingdienst verschillende applicaties op signalen die duiden op afwijzingen voor een deelname aan minnelijke schuldsanering.

Ook raadpleegt de Belastingdienst hiervoor het nog beschikbare fysieke archief en worden de gegevens van de personen gebruikt die zich melden naar aanleiding van de informatiebrief over de FSV-registratie.

- Om dit onderzoek beheersbaar en minder arbeidsintensief te maken, is onderzocht of de relevante documenten er via een digitale zoekslag gefilterd kunnen worden.
- Mogelijk bevinden zich in de resterende delen van het papieren archief van de Belastingdienst relevante documenten voor het onderzoek.
- Maar door het ontbreken van een lijst van personen aan wie deelname aan een minnelijke schuldsanering is geweigerd zou 100 kilometer aan papier handmatig doorzocht moeten worden op afwijzingsbrieven om zo de volledige groep personen die mogelijk getroffen in kaart te brengen.
- Op dit moment wordt naar een oplossing gezocht om gericht te kunnen zoeken op de relevante BSN. Hiervoor gaat de Belastingdienst gebruik maken van de informatie die mensen aanleveren die zich aanmelden via het aanvraagformulier 'Minnelijke Schuldsanering'.¹
- Door de digitale zoekslag zijn 48.000 personen in beeld aan wie mogelijk geen deelname aan minnelijke schuldsanering is verleend. Verder onderzoek dient uit te wijzen of dit daadwerkelijk is gebeurd.
- Door handmatige controle van insolventiebrieven heeft de Belastingdienst reeds vastgesteld dat 1.500 personen daadwerkelijk een afwijzende beschikking hebben ontvangen.
- Vervolgens vindt een inhoudelijke plaats beoordeling van de afwijzende brieven. Waarbij eerst vastgesteld wordt wat de afwijzgrond is geweest. Daarna wordt beoordeeld of deze afwijzing ten onrechte was. Als laatste wordt nagegaan of herstel en compensatie noodzakelijk is. Naar verwachting start de Belastingdienst in de tweede helft van april met de inhoudelijke vaststellen naar de afwijzgronden van de selecteerde afwijzingsbrieven.

Zelfmelders

- Het versturen van de brieven voor het informeren van mensen die in FSV geregistreerd staan, is gespreid tot juli. Dit betekent dat mensen zich ook later dan in maart zullen melden wanneer zij mogelijk vermoeden dat aan hun (door de FSV-registratie) geen deelname aan MNSP is verleend.
- Daarom zal de inhoudelijke beoordeling van zelfmelders ook na juni plaatsvinden, anders dan tot nu toe was voorzien.
- Aan de mensen die zich melden verleent de Belastingdienst een pauzering van de invordering van eventuele toeslag- en/of belastingschulden. Dit betekent dat er (tijdelijk) geen toeslag- en belastingschulden worden gevorderd bij deze mensen. Ook verrekenen wij schulden niet met de eventuele uitbetaling van toeslagen en belastingteruggaven.
- Deze wijze van pauzering van de invordering is vergelijkbaar met de maatregelen die zijn genomen in het kader van UHT. Met uitzondering dat Invorderingsrente inrekening wordt gebracht bij de openstaande schulden. Deze is op dit moment 0,01% Reden is dat ontstaan van de schuld bij UHT te wijten was aan de BD. Bij MNSP verzoeken kan je dit niet stellen.
Nota bene: Als de Belastingdienst in haar eigen onderzoek zelf tot de conclusie komt dat mogelijk sprake was van een onterechte afwijzing, zal eenzelfde regeling voor deze personen worden toegepast.

Onderzoek digitale archieven: geen documentatie over 2012-2014

- Er is gebleken dat over de jaren 2012-2014 geen documentatie beschikbaar is in de digitale archieven van Centrale Administratieve Processen (CAP).

- Daarom is onderzocht of er over de betreffende jaren nog fysieke archieven beschikbaar zijn waarin verzoeken tot minnelijke schuldsanering zijn opgeslagen. Twee archiefblokken afkomstig van het voormalige dienstonderdeel Belastingen (tegenwoordig: directies P, MKB, GO en CAP) zijn in 2020 grotendeels vernietigd. Deze archiefblokken waren niet gestructureerd op vernietigingsjaar. Daardoor bestaat de mogelijkheid dat deze vernietiging van documenten niet volledig conform de archiefwet heeft plaatsgevonden. Dit zal nader worden onderzocht.

Mogelijke doorwerking AOW

Naar aanleiding van de constatering dat bij individuele schulden boven de € 10.000,- een verzoek tot minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (MSNP) altijd wordt afgewezen indien in FSV de registratie "melding fraudepost" stond heeft de Belastingdienst contact gehad met het ministerie van SZW en de SVB.

Daaruit is gebleken dat de uitkomst van een proces van minnelijke schuldsanering de AOW-opbouw respectievelijk AOW-uitkering van burgers kan beïnvloeden. Daarom is in de voortgangsrapportage opgenomen dat de Belastingdienst over de uitkomsten van de analyse van de Belastingdienst contact zal opnemen met de SVB. Het is daarna aan de minister van SZW om de TK nader te informeren over eventuele gevolgen voor de AOW-opbouw respectievelijk AOW-uitkering van burgers.